تاریخ برگزاری امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۰۶		ساعت برگزاری امتحان: ۸ صبح
سال تحصیلی : ۱۴۰۳-۱۴۰۲	بسمه تعالی	امتحانات نوبت : اول
نام ونام خانوادگی :	اداره کل آموزش و پرورش استان یزد	سوالات درس : ادبیات فارسی
نام پدر :	مدیریت آموزش و پرورش ناحیه ۲ یزد	تعداد صفحات : ۴
رشته تحصیلی : تمامی رشته‌ها	اداره استعدادهای درخشان و دانش پژوهان جوان	تعداد سوالات : ۴۲
پایه تحصیلی : دوازدهم نام کلاس:	دبیرستان فرزانگان دوره دوم	مدت پاسخگویی : ۸۰ دقیقه

نام و نام خانوادگی دبیر : نمره به عدد : نمره به حروف : امضاء دبیر :

ردیف	سوالات	بارم
	قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱-	**الف) معنی واژه (۱ نمره)** **معنی واژه مشخص‌شده را باتوجه به مصراع زیر بنویسید.** چه نیکو گفت با جمشید دستور.	۰/۲۵
۲-	**برای تعاریف زیر یک واژه مناسب بنویسید.** الف) پرده نقاشی که در ساختمانی که سقف مدوّر دارد به سقف بچسبانند..... ب) مامور حکومتی شهر که کار او نظارت بر اجرای احکام دین و رسیدگی بر اجرای احکام شرعی است.	۰/۵
۳-	**معنی کدام‌یک از واژه‌های زیر نادرست است؟** الف) آوند: معلق ب) مطاع: فرمانبردار ج) کازیه: جاکاغذی د) سور: جشن	۰/۲۵
۴-	**ب) املای واژه (۲نمره)** **کدام‌یک از واژگان داخل کمانک از نظر املایی درست است؟** الف) واصفان حلیه جمالش به تحیر (منسوب – منصوب) ب) دیوارهای (قتور – قطور) و باروهای دودخورده بازگو می‌کند. ج) (حیاط – حیات) از عشق می شناس و ممات بی عشق می یاب د) کافور بر آن (ضماد – زماد) کردند	 ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵
۵-	**در میان گروه‌های اسمی زیر چهار واژه از نظر املایی نادرست است آنها را اصلاح کنید.** سنا و ستایش - نحس و سعد – اعراز و روی گردانی – تریاق و پادزهر – صریر و اورند – تزویر و دورویی – فراغ و جدایی – هتاکی و بی حرمتی- غرامت و تاوان	۱
۶-	**ج) دستور (۴نمره)** **حذف و نوع حذف را در بیت زیر مشخص کنید.** گر آتش دل نهفته داری سوزد جانت به جانت سوگند	۰/۵
۷-	**فعل های مشخص شده را از جهت کاربرد معنایی بررسی کنید.** الف) گفت: نزدیک است والی را سرای آنجا شویم. ب) گفت: هشیاری بیار اینجا کسی هشیار نیست.	۰/۵

www-kanoon.ir

۸-	**در بیت «زین بی خردان سفله بستان / داد دل مردم خردمند»، چند ترکیب اضافی و وصفی به‌کار رفته است.** الف) دو – دو ب) سه – سه ج) دو – سه د) سه – دو	۰/۲۵
۹-	**در عبارت زیر نقش دستوری کلمات مشخص‌شده را بنویسید.** آتش عشق او را چنان گرداند که همه جهان آتش بیند.	۰/۵
۱۰-	**در عبارت، « همه به او دانشمند می گفتند.» واژۀ « دانشمند» نقش دستوری ..... دارد.**	۰/۲۵
۱۱-	**کاربرد معنایی " را " در هر یک از عبارت های زیر بنویسید.** الف) کان سوخته را جان شد و آواز نیامد ب) دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد. ج) گفت باید حد زند هشیار مردم مست را	۰/۷۵
۱۲-	**در عبارت زیر یک «صفت مضاف‌الیه» و یک «مضاف‌الیه مضاف‌الیه» پیدا کنید.** دریای مدیترانه همیشه آدمی را غرق دریای تصورات تاریخی می‌کند.	۰/۵
۱۳-	**باتوجه به عبارت زیر به سؤالات پاسخ دهید.** **« من آن روز سیصدتومان پول مجموعاً تهیه کرده بودم که به تهران بیایم و این همۀ مخارج من بود.»** الف) نوع وابستۀ وابسته موجود در عبارت را مشخص کنید و نمودار پیکانی آن را رسم کنید. ۰/۵ ب) یک حرف ربط (پیوند) وابسته‌ساز در عبارت بیابید. ۰/۲۵	
	قلمرو ادبی (۵ نمره)	
	الف) آرایه‌های ادبی (۳ نمره)	
۱۴-	**در جمله‌های زیر، مفهوم کنایه‌های مشخص‌شده را بنویسید.** الف) در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد و «ترک خود بکند.» ۰/۲۵ ب) بوی گلم چنان مست کرد که «دامنم از دست برفت». ۰/۲۵	
۱۵-	**نوع آرایه‌ی به‌کاررفته در هریک از ابیات و عبارات گروه «الف» را از بین آرایه‌های ادبی گروه «ب» انتخاب کنید.** **« توجه: در گروه «ب» یک مورد اضافی است.»**	۰/۷۵

الف	ب
۱- عشق بر یک فرش بنشاند گدا و شاه را// سیل یکسان می کند پست و بلند راه را	جناس
۲- هرکسی کاو دور ماند از اصل خویش // باز جوید روزگار وصل خویش	اسلوب معادله
۳ – تا چشم بشر نبیندت روی // بنهفته به ابر چهر دلبند	تناقض
	حسن تعلیل

۱۶-	**درباره آرایه «تلمیح » به کار رفته در بیت زیر توضیح دهید.** با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت	۰/۵
۱۷-	**اگر بیت زیر، بیت اول یک شعر باشد، قالب آن ..... نام دارد.** محتسب مستی به ره دید و گریبانش گرفت مست گفت ای دوست این پیراهن است افسار نیست	۰/۵
۱۸-	**کدامیک از ترکیبات مشخص شده در معنای مجازی به کار رفته است ؟ دلیل خود را بنویسید.** «ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است // مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است.	۰/۷۵

www-kanoon-ir

۱۹-	**ب) تاریخ ادبیات (۱ نمره)** **جاهای خالی را با واژه‌های مناسب کامل کنید.** الف) به غزل‌هایی که محتوای آنها بیشتر مسائل سیاسی و اجتماعی است ..... می‌گویند. ب) محمد تقی بهار شعر ..... را در سال ۱۳۰۱ هجری شمسی سرود.	۰/۲۵ ۰/۲۵
۲۰-	**نام پدیدآورندگان آثار زیر را بنویسید.** الف) تمهیدات ب) قصهٔ شیرین فرهاد	۰/۵
۲۱-	**ج) شعر حفظ (۱نمره)** **بیت زیر را کامل کنید.** دست از مس وجود چو مردان ره بشوی	۰/۵
۲۲-	**مصراع دوم هریک از موارد گروه «الف» را از میان موارد گروه «ب» پیدا کنید.**	۰/۵

الف	ب
۱- آیینه نگاهت پیوند صبح وساحل	لبخند گاهگاهت صبح ستاره باران
	بیداری ستاره در چشم جویباران
۲- ای جویبار جاری زین سایه برگ مگریز	کاین گونه فرصت از کف دادند بی‌شماران
	تا در زمانه باقی است آواز باد و باران

قلمرو فکری (۸ نمره)

الف) معنی شعر (۲ نمره)

۲۳-	گفت تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب	۰/۲۵
۲۴-	همه درگاه تو جویم، همه از فضل تو پویم	۰/۲۵
۲۵-	چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان	۰/۵
۲۶-	از سیم به سر یکی کله خود زآهن به میان یکی کمربند	۰/۵
۲۷-	هر که جز ماهی ز آبش سیر شد هر که بی روزی است روزش دیر شد	۰/۵

ب) معنی نثر (۲ نمره)

۲۸-	تو را به درگاه حق تجلی و قرب باشد.	۰/۲۵
۲۹-	زیرا وصول به حسن ممکن نشود.	۰/۲۵
۳۰-	یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد.	۰/۵
۳۱-	عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده روی ننماید.	۰/۵
۳۲-	اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده	۰/۵
۳۳-	**ج) درک مطلب (۴ نمره)** **عبارت " پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد " به کدام صفت خداوند اشاره دارد؟**	۰/۲۵
۳۴-	**شاعر در این بیت خود را با کدام ویژگی معرفی می‌کند؟** انصاف و عدل داشت موافق بسی ولی چون فرخی موافق ثابت قدم نداشت	۰/۲۵

www-kanoon-ir

۳۵-	**کدام‌یک از ابیات زیر به «بیگانه‌ستیزی» شاعر اشاره دارد؟** الف) فکری ای هم وطنان در ره آزادی خویش بـــنمایید که هر کـــس نکند مـــثل من اســـت ب) خانه ای کـاو شود از دســـت اجانب آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است	۰/۲۵
۳۶-	**باتوجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.** **همت از باد سحر می طلبم گر ببرد خبر از من به رفیقی که به طرف چمن است** **در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت** الف) منظور شاعر از «رفیقی که به طرف چمن است» چیست؟ ب) منظور شاعر در بیت دوم از مردم صاحب قلم کیست؟	۰/۲۵ ۰/۲۵
۳۷-	**عبارت زیر یاد آور کدام مثل است؟** «از بیم عقرب جراره دموکراسی قرن بیستم ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.»	۰/۵
۳۸-	**باتوجه به بیت زیر، شاعر به کدام پدیدهٔ اجتماعی زمان خود اشاره می‌کند؟** « گفت مستی زآن سبب افتان و خیزان می روی گفت جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست»	۰/۲۵
۳۹-	**باتوجه به بیت زیر، مفهوم مصراع دوم را بنویسید.** گر کسی وصف او ز من پرسد بی دل از بی نشان چه گوید باز	۰/۵
۴۰-	**در بیت "پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو یکی پند " منظور شاعر از قسمت‌های مشخص‌شده چیست؟**	۰/۵
۴۱-	**درک و دریافت خود را از عبارت زیر بنویسید.** سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل ها افزون آید	۰/۵
۴۲-	**مفهوم مشترک دو بیت زیر را بنویسید.** الف) روزها گر رفت گو رو باک نیست تو بمان، ای آن که چون تو پاک نیـــست ب) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست سربلند و مانا باشید جمع بارم ۲۰	۰/۵